

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

De lædente honorem alterius, ejusque restitutione, paragr. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

tractor à tua reprehensione offensus
proximi crimen inculcet. Denique
id quod detrahens obloquitur, faci-
lius aliquando reparari postea poterit
absoluta detractio; commodius enim
audiens poterit narrationis falsitatem
insinuare.

15. Quinta verò excusatio, qua
omniū est potissima, & maximè com-
munis ad excusandum privatas perso-
nas, audientes detractioem, sic illu-
stratur à Bonacina *d.* Ex dictis col-
ligitur, privatas personas sæpius ex-
cusari à mortali, non obstando de-
tractioem; tum quia sæpe non est spes
fructus, tum quia audiens non debet
in dubio præsumere loquentem ma-
lum, nisi habeat sufficientes conjectu-
ras in contrarium; & cum ipse ne-
sciat, an delictum, quod ab alio nar-
ratur, sit publicum, vel occultum, &
verum justè narretur, non peccat,
non obstando narrationi; fieri
enim potest, ut justè narretur, &
& consequenter faciat injuriam, nar-
ranti obstando, ac si corripere de-
peccato, quod nescit, esse peccatum.
Hæc Bonac. ; sed quid si dubitet de
injustitia narrationis? respondeo, ne-
que posse corripere, quia in dubio qui-
libet est præsumendus bonus, ut dixi
supra *e*, quem locum omnino recole;
multum enim facit ad hoc argumentū.

*d. Bonac. l. c. n. 8, e Sup. li. 1. in
Dec. c. 2. §. 7. V. Detractio.*

16. Octava denique excusatio, ma-
ximè pro timoratis, & scrupulosis, sic
explicatius proponitur à Delugo *f.*
Quandonam proximi damnum tale
sit, ac tantum, ut debeas propriam
verecundiam contemnere, pendet ex

, varijs circumstantijs & materijs, gra-
, vitate damni, gravitate tui ruboris,
, &c. quod in scrupulosis latius mul-
, id interpretandum communiter est,
, quia ipsi ex hac obligatione impe-
, diendi detractioem, longè gravius
, detrimentum subeunt, quam alij;
, tum quia propter scrupulos nesciunt,
, in praxi discernere casus, in quibus
, habent obligationem impediendi, ab
, ijs, in quibus non habent, atque adeo
, imponunt sibi gravissimum onus,
, nempe procurandi impedire, quoties
, conscientia scrupulosa vrget ad im-
, pediendum; tum quia, etiam quan-
, do re vera esset talis obligatio pro
, alijs, ipsi tamen cum scrupulosi exi-
, stimentur, putantur id facere ex scru-
, pulo, & facilius despiciuntur, & co-
, guntur maiorem alijs ruborem &
, molestiam subire; quare ij rarissimè
, tenentur sub mortali, ad consulendū
, famę proximi, cum tanto suo incom-
, modo & molestia. Hęc ille prudenter,
*f. Delugo de lust. t. 1. d. 17. sec. 2.
num. 129.*

§. VIII.

*De ledente honorem alterius, e jusque res-
titutione.*

Obligatio restitutionis honoris
adeo est affinis prædictæ resti-
tutioni famæ, ut hic merito
fuerit adnectenda. Honor, qui ex S.
Thoma *4* est testificatio quædam excellen-
tię alterius, tribus lædi solet modis: &
quidē ex genere suo, (nisi excuset parui-
tas materię vel indeliberatio) mortali-
ter: primo, per contumeliam verbis vel
signis

signis illatā, siue absenti, quod vocant conuictum, siue præsenti, quod vocant improperium. Vtrumque enim honorem alterius imminuit, licet grauius, ut per se patet, improperium. Et quidem; si ex intentione lædendi honorem, erit contumelia formalis; si non ex hac intentione, sed fiat tamen id, quod honorem re ipsa lædat, erit contumelia materialis; irrisio, illusio, subannatio, maledictio, quando lædunt honorem, parum inter se differunt, & huc pertinent. Secundo læditur honor per injuriam corporalem, ut percutiendo baculo, impingendo alapam, abscindendo aures &c. tunc enim præter læsionem corporis, læditur & honor, cum per illa tractetur quis ut latro, ut infamis &c. tertio læditur item mulierum honor fraude, vel inducendo illas ad stuprum, adulterium, vel simile crimen.

a *S. Thom. 2. 2. q. 108. art. 1. ad 2.*

2. Porro de stupro, adulterio & similibus diximus b satis in præcepto sexeo. De injuria corporali, quatenus lædit corpus, diximus præcepto quinto c: de læsione per contumeliam, siue verbis, siue factis, plura dixi in opusculo de confessione d, qua ratione scilicet contumeliæ vnico contextu, vel in multis jactæ sint vnum peccatum, & quo modo differant, si janciantur contra parentes, consanguineos &c. & alia non dissimilia. Vnum igitur aut alterum, quod ibi prætermisimus, hic subdamus.

b *sup. l. 7. c. sup. l. 6. d in opusculo de Confes. l. 2. c. 9. §. 1. & locis ibi citatis.*

3. Omnes injuriæ contra famam sunt ejusdem speciei moralis; vnde non differunt, quantum ex hoc ca-

pite, injuriæ contra honorem.

4. Dixi (quantum ex hoc capite) nam aliunde potest adjungi alia species culpæ. Si enim prævides, magnam commotionem ad vindictam in eo, quem illudis, addes peccatum scandali; si irrideas aliquem, quia actum Christianæ virtutis exercuit, peccas etiam contra Religionem; si illudas Patri, vel Deo, eris etiam impius & blasphemus: si contumeliam facis occidendo, mutilando, virginem deflorando, consanguineam prostituendo, erit ultra contumeliam, peccatum homicidij, stupri, incestus &c.

6. Quoniam verò certum est, deberi omnino restitutionem honoris ablati, seu (ne fiat calumnia in modo loquendi) deberi satisfactionem illi, cuius honor per injuriam læsus est, inquiri solet, qua ratione is restituendus sit, præscindendo à damnis temporalibus, quæ fortè ex contumelia directè & per se subsecuta sunt? hæc enim, in bonis similibus temporalibus esse restituenda, nullus dubitat.

Respondeo cū hæc restitutio nō sit, nisi satisfactio quedā, quā debet recipere læsus, illa satis erit dd & requiretur, quæ secundū gravitatē injuriæ, & dignitatē personæ satisfaciens, consuetudinē patriæ, & alias circumstantias occurrentes, judicatur à prudenti sufficere. Aliquādo (ut in contumelijs nō magni momenti, & in contortis à superiore) sufficet amica salutatio, vel loci honorifici concessio; aliquādo necessaria erit invitatio ad mensā, aliquādo laudatio apud eos, coram quibus læsus fuit honor &c.

dd *Less. Bonac. loco mox citand. & passim.*

B b b b 2

6. Potif-

6. Potissima est, & sufficiens, saltem ante sententiam Iudicis, etiam pro gravissimis offensis, humilis petitio veniæ, priuata vel publica, juxta conditiones privatae vel publicae culpæ; nec necessario addenda est genuflexio, quia hæc nimis excedens satisfactio est.

7. Mera familiaritas, seu familiaris consuetudo cum eo, cum quo familiariter agere solebas, nisi addantur alia arctioris familiaritatis signa, non sufficit ad satisfaciendum honori læso, quia communis illa, & consueta familiaritas exhibetur à læso, ob vitandum scandalum, ob declinandas maiores inimicitias, ob consuetum modum vi-

lendi, non verò ad injuriam refarciendam.

8. Denique Superiorem & virum nobilem non obligo ad petendam dictam veniam ab inferiore, vel plebeo, quia poterit alia æqualis satisfactio, per alia signa æquivalentia his dari, quam æqualem satisfactionem non semper possunt pares in se, vel inferior respectu Superioris; nam propterea pro his veniæ petitio interdum merito superaddenda est. Aliqua alia minutiora lege apud Lessium *e*, Bonac *f*, alios.

e Less. l. 2. c. 11. du. 27. *f* Bonac de rest. in par. d. 2. q. 5.

Finis Libri Noni.

LAVS DEO, BEATISSIMÆ
VIRGINI, AC B. ALOYSIO.

LIBER